

Sveriges AI-strategi

Förord

Sverige är på flera sätt ledande i den digitala ekonomin. Vi är öppna och nyfikna på ny teknik och vi pratar inte bara om att omfamna innovation – utan vi gör det också. Vi rankas som det näst mest innovativa landet i världen. Vi har ett framåtutvecklat och internationellt näringsliv som tillsammans med ambitiösa myndigheter tar viktiga initiativ. Regeringen kommer att arbeta hårt för att Sverige och svenska företag ska fortsätta att ligga i framkant och ta en ledarroll inom artificiell intelligens.

Sverige har en lång och stolt historia av att ta till oss tekniska framsteg och se till att de gynnar hela vårt land – från telefonväxlar i slutet av 1800-talet till framgångsrika IT-företag som vuxit fram under 2000-talet. Det behöver inte nödvändigtvis vara svenska uppfinningar, utan nyckeln till framgång ligger i hur vi snabbt lär oss tillämpa ny teknik till vår fördel. Lägg därtill en stark entreprenörsanda och ett högklassigt utbildningssystem som kommer alla till del.

Bra resultat historiskt är dock inte en garanti för framgång i framtiden. Regeringen har under den här mandatperioden gjort den största svenska forskningssatsningen någonsin, med fokus på excellens och särskilda satsningar på matematik och ingenjörsutbildningar.

Vi är aktiva i EU för lagstiftning som inte står i vägen, utan som underlättar och möjliggör teknisk utveckling. Vi driver på för ett enklare regelverk utan överlappande krav, för att testa nya idéer och för att ny AI-lagstiftning inte införs förrän rätt standarder finns på plats. Vi ser nu hur vårt hårda arbete ger resultat och att EU tar intryck av våra förslag – inte minst i det paket för regelförenklingar som presenterades under hösten 2025.

Allt detta är naturligtvis bra, men vi kan inte luta oss tillbaka i den stenhårda internationella konkurrensen. Med den här strategin vill vi ge goda förutsättningar för företag, forskning och offentlig verksamhet att ännu bättre utnyttja de möjligheter som AI erbjuder. Strategin gör inte hela jobbet, men den konkretiserar arbetet och ger struktur, inriktning och långsiktighet.

Grundläggande värden som nationell säkerhet, och individuella rättigheter och skyldigheter gäller online såväl som offline. Det finns många som upplever en osäkerhet kring hur och när man ska använda AI. Okunskap om hur AI fungerar kan leda till oro för att lämna för mycket ansvar till AI eller att användningen ska leda till oönskade konsekvenser. Därför behöver AI vara närvarande i undervisningen och vi ska sträva efter ett livslångt lärande.

Sverige har unikt goda förutsättningar att möta omställning på arbetsmarknaden. Arbetsmarknadens parter har länge samarbetat bra när samhället förändras. Vårt land har goda erfarenheter av modernisering, omskolning kombinerat med bra skyddsnät och insikten att ny teknik ska ses som en möjlighet, inte ett hot. Det har aldrig varit ett recept på framgång att bromsa sig in i framtiden.

Snarare byggs framgång genom att samarbeta och jämföra oss med de bästa. Regeringens ambition är att Sverige ska vara Europaledande inom beräkningskapacitet, både för privat och offentlig sektor.

Regeringens ambition är också att Sverige ska vara bäst i världen på att använda AI i den offentliga förvaltningen. Det kan bidra till ännu bättre välfärd, inom exempelvis hälso- och sjukvården kan tid frigöras till patientmöten. Även tillståndprocesser kan bli effektivare med kortare handläggningstider som följd.

Med ett brett och strategiskt arbete ska Sverige med tiden bli en konkurrenskraftig AI-nation som tillhör topp tio i världen. Vägen dit går via effektiva och enkla regelverk, både i Sverige och EU.

Vi arbetar för att rusta vårt land för framtiden, och vi gör det genom att omfamna och främja användning av ny teknik så att hela Sverige drar nytta av den. Det handlar i grunden om jobb, välfärd och löftet om en bättre morgondag.

Ulf Kristersson
Statsminister

Erik Slottner
Civilminister

Innehåll

Inledning	6
Målen för regeringens AI-politik	7
AI för samhällsnytta	9
Rättsliga förutsättningar och regelförenkling	9
Tillgång till och användning av data	10
Standardisering	11
Säkerhet och försvar	11
En offentlig sektor i framkant	12
Hållbar utveckling	14
Människan i centrum	15
Språkmodeller byggda på material från Sverige	16
Klimat och energi	16
Arbetsmarknad och kompetensförsörjning	16
AI för konkurrenskraft och innovation	19
AI-ekosystemet	20
Näringsliv och entreprenörskap	20
Digital infrastruktur och beräkningskapacitet	20
Forskning och spetskompetens	21
Genomförande och uppföljning	23

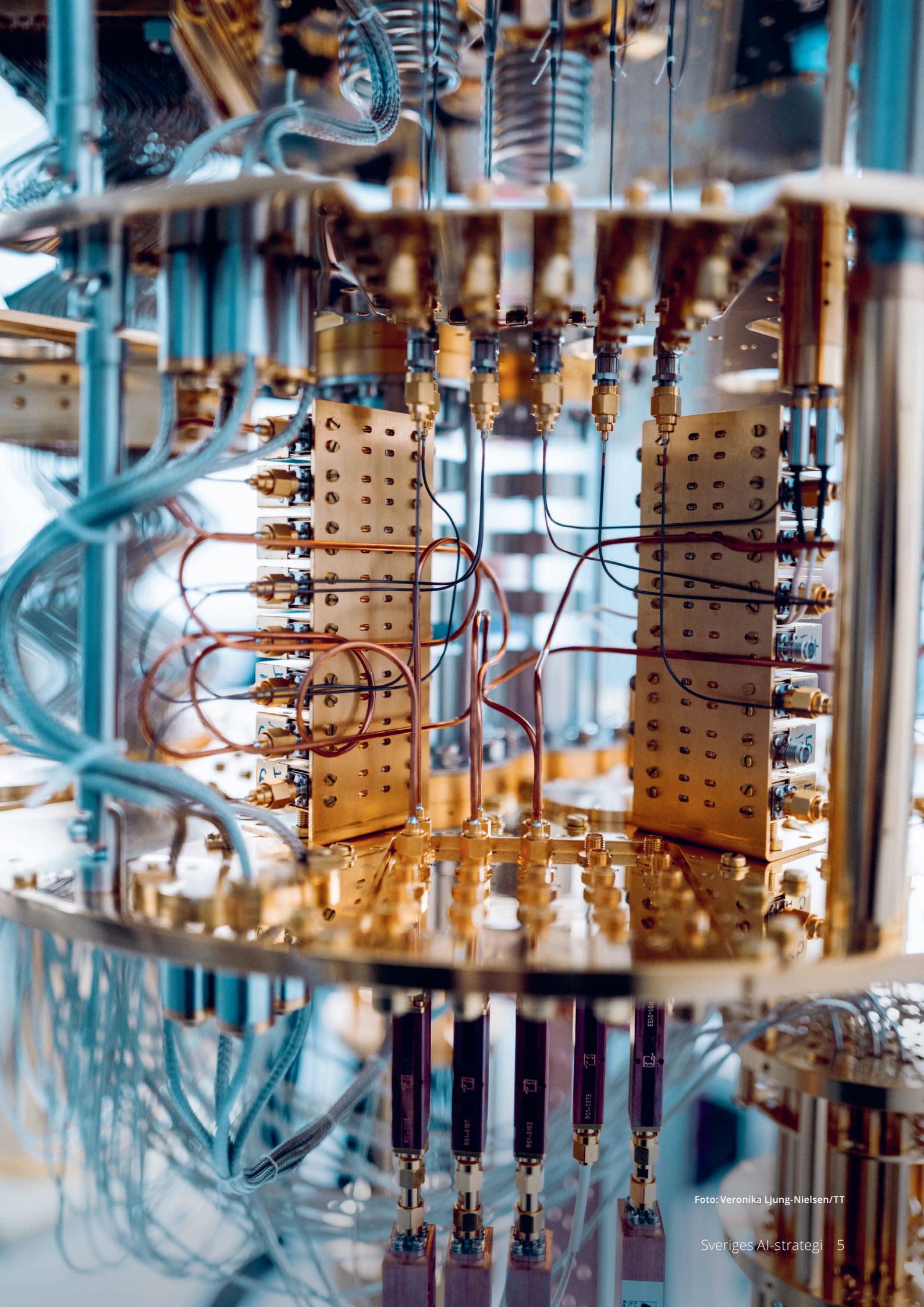

Foto: Veronika Ljung-Nielsen/TT

Inledning

Sverige ska vara bland de tio främsta nationerna inom artificiell intelligens (AI) i världen. Utgångsläget är starkt. Det finns en hög digital mognad och omställningsförmåga i näringslivet, tillgång till data av god kvalitet i den offentliga sektorn samt säker och konkurrenskraftig digital infrastruktur. Sverige har världsledande forskning inom maskininlärning, språkmodeller, datorseende och AI-säkerhet. Dessutom finns god tillgång till fossilfri el och gynnsamt klimat för infrastruktur för beräkningskraft. Sveriges näringsliv ligger i framkant och delar av den offentliga sektorn har kommit långt när det gäller användning av AI.

För att ta nästa steg behöver svenska aktörer arbeta strategiskt och i samverkan med att prioritera insatser på rätt område och nivå, med rätt verktyg. Sverige ska driva utveckling för ansvarsfull AI och verka för stabila spelregler som främjar forskning, utveckling, innovation och investeringar. Den internationella utvecklingen har mycket stor betydelse för Sveriges förutsättningar att utveckla och nyttja AI. Det innebär att Sverige behöver driva en aktiv utrikespolitik tillsammans med likasinnade nationer när det gäller framväxande teknik. Det är särskilt viktigt att Sverige fortsatt arbetar proaktivt i EU-samarbetet för att få genomslag för svenska prioriteringar.

AI påverkar hela samhället. AI utvecklas dessutom mycket snabbt och skapar både nya möjligheter och risker. AI kan exempelvis bidra till forskning och innovation som stärker Sveriges konkurrenskraft. AI kan också effektivisera processer, säkra välfärdstjänster som håller hög kvalitet samt bidra till en ökad säkerhet. Samtidigt kan en ökad användning av AI innebära nya hot för såväl individer som samhälle och påverka den geopolitiska maktbalansen. Sverige behöver därför agera samlat och strategiskt för att underlätta nödvändig omställning och anpassning till den föränderliga samhällsutvecklingen. Sveriges agerande bör samtidigt maximera nyttan av, minska riskerna med och öka förtroendet för AI.

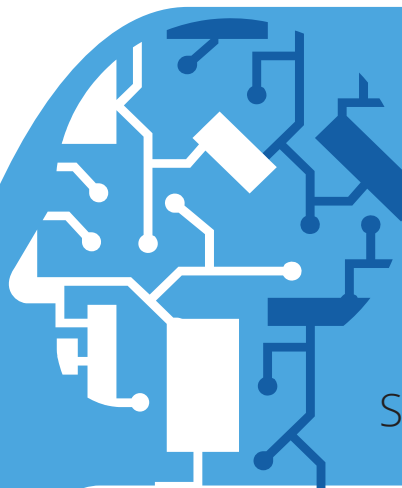
Strategin är avsedd att utgöra en långsiktig inriktning för regeringens arbete med AI och samtidigt vara vägledande för arbetet i övrigt med AI i Sverige. AI-kommissionens betänkande Färdplan för Sverige (SOU 2025:12) och Sveriges digitaliseringsstrategi 2025–2030 (Fi2025/01181) har legat till grund för arbetet med strategin. Till AI-strategin hör en handlingsplan (bilaga), som innehåller beslutade och planerade åtgärder som konkretiserar strategin.

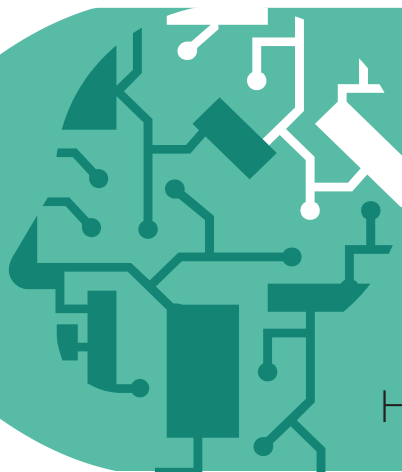
Målen för regeringens AI-politik

Sverige ska vara bland de tio främsta AI-nationerna i världen.

AI ska användas och utvecklas för att driva samhällsnytta, hållbar utveckling, konkurrenskraft och innovation.

Samhällsnytta

Hållbar utveckling

Konkurrenskraft
och innovation

rightSpeed S SYS#amctacge01 S 19

Ex: 314
Se: 401 RFMT
XY P14.36 Cor
Im: 20

ARS MEDICA CLINIC
Acc Num:1153339
M 66 1008981

DFOV 42.0cm
STND/

wo

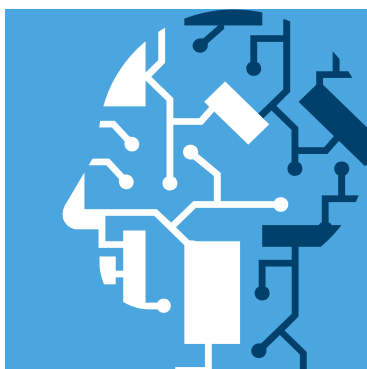
R
P

L
A

kV 120
mA 150

Large
5.000mm/18.75 0.938:1 AVERAGE
Tilt: 0.0
0.8s /HE 11:08:37/00.00
W:309 L:52

T 401

AI för samhällsnytta

AI ska bidra till ett långsiktigt hållbart och säkert samhälle för alla medborgare och användas både i den privata och i den offentliga sektorn. Regelverket på området ska därför främja Sveriges AI-utveckling. Den offentliga sektorn ska genom att öka användningen av AI bidra med värde till hela samhället. För att stödja denna utveckling ska data, information och AI hanteras på ett effektivt, ansvarsfullt och säkert sätt.

■ Rättsliga förutsättningar och regelförenkling

Reglerna för användning av AI ska främja Sveriges AI-utveckling och vara enkla, förutsägbara, teknikneutrala och ändamålsenliga. Skyddet för den personliga integriteten, företagshemligheter, upphovsrätten och det offentligas säkerhetsintressen ska också värnas. Det är viktigt att de rättsliga förutsättningarna för användningen av AI ses över löpande och utformas för att möta privata och offentliga aktörers behov. Regeringen vill se en ökad datadelning inom och mellan myndigheter och arbetar för att undanröja hinder för detta. Regeringen ser även löpande över bl.a. de registerförfattningar som styr myndigheternas personuppgiftsbehandling. Det arbetet ska fortsätta.

Sverige ska även fortsättningsvis vara ett ledande innovationsland. För det krävs goda förutsättningar för att starta och driva företag som använder och utvecklar AI. Åtgärder som leder till konkret förenkling och förbättrar den rättsliga förutsägbarheten och effektiviteten ska därför prioriteras. Lagar och andra föreskrifter ska tillgängliggöras i maskinläsbara format så att AI kan användas för att öka förståelsen för och efterlevnaden av regler. Ökad maskinläsbarhet kan också bidra till att förbättra tjänster till företag, myndigheter och enskilda. Sverige ska fortsätta verka aktivt för ett starkt förenklingsfokus också inom EU, och för att tidsramar för genomförandearbetet blir realistiska. Stödjande riktlinjer på EU-nivå bör inte vara onödigt detaljerade eller betungande. Regeringen välkomnar Europeiska kommissionens initiativ till förenklingsarbete på AI-området.

Osäkerhet om hur befintliga regelverk ska tolkas hämmar utvecklingen och användningen av AI, både inom den privata och den offentliga sektorn. Ökad harmonisering och vägledning ska prio-

riteras för att minska rättslig osäkerhet och kostnader för regelförfaranden. Regeringen stödjer därför utvecklingen av regulatoriska sandlådor, som kan vara en slags kontrollerad testmiljö. En regulatorisk sandlåda ger aktörer möjlighet att utveckla, träna, testa och validera nya produkter, tjänster eller affärsmodeller med undantag eller lättnader från vissa regler under en begränsad tid. De deltagande aktörerna kan vidare ges praktisk vägledning inom komplexa regelverk, t.ex. avseende regler om data- och säkerhetsskydd samt EU:s förordning om artificiell intelligens (EU 2024/1689).

Sverige ska verka för att AI-reglering på EU-nivå inte hämmar innovation och att befintliga regelverk reformeras för att bidra till tillväxt. I detta arbete måste Sverige gå ihop med andra likasinnade länder, såsom våra nordiska grannländer, för att värna en innovativ och säker användning av AI. Sverige ska också fortsätta arbetet för att stärka rörligheten för data.

Tillgång till och användning av data

Tillgång till relevanta, korrekta och användbara data av hög kvalitet är avgörande för att kunna utveckla och tillämpa AI på ett effektivt och säkert sätt. Det behövs säkra och enkla möjligheter att få tillgång till data, och bättre förmåga till datadelning hos både offentliga och privata aktörer genom att data i ökad utsträckning görs sökbara, tillgängliga och interoperabla.

Företag, forskare och den offentliga sektorn behöver ha en hög förmåga att förvalta, tillgängliggöra och dela data. För det krävs att dessa aktörer aktivt arbetar med att identifiera och klassificera sina immateriella tillgångar och annan skyddsvärd information, och avgör vilken data som behöver skyddas och vilken data som kan delas. Det finns risker med att dela data och att samla stora mängder samhällsviktiga och känsliga data i olika miljöer. Därför ska olika skyddsintressen, som cybersäkerhet, dataskydd och immateriella rättigheter, alltid beaktas vid datadelning.

Den offentliga förvaltningens datahantering behöver stärkas. Förvaltningen behöver öka sin förmåga att arbeta datadrivet och att dela data på både förvaltningsgemensam och sektorsspecifik nivå. Att den offentliga förvaltningen kan dela data säkert är en förutsättning för att öka effektiviteten inom dess olika verksamheter, men också för att offentliga data ska kunna användas av enskilda, forskare och företag. Data behöver tillgängliggöras i ökad utsträckning, såväl öppet som kontrollerat, exempelvis i säkra miljöer.

Sverige ska aktivt påverka och tillvarata nyttan av EU:s initiativ som rör t.ex. datadelning, datahantering, interoperabilitet och standardisering. Initiativen syftar till att skapa en säker, tillförlitlig och rättsligt förutsebar marknad för datatillgänglighet inom EU. Ett exempel är hälsodataområdet, där svenska anpassningar förbereds för att fullt ut kunna använda det europeiska hälsodataområdet (EHDS) och stärka vårdens lärande, individanpassad diagnostik och forskning.

■ Standardisering

Standarder kan fylla en viktig funktion som ett alternativ eller komplement till reglering vid snabb teknikutveckling. Regeringen främjar standardisering för AI som leder till regelförenklingar och högre regelbundenhet, bättre förutsättningar för internationell handel samt ökad digital inkludering. Detta görs genom samarbete mellan stat, näringsliv och civilsamhälle. Sverige behöver också förhålla sig till standarders ökade strategiska betydelse, inte minst mot bakgrund av den geopolitiska utvecklingen. Genom att delta i internationellt standardiseringsarbete ökar Sverige sitt tekniska och politiska inflytande på strategiska områden.

■ Säkerhet och försvar

Den digitala transformationen ändrar förutsättningarna för samhällsutveckling och säkerhet. Samtidigt som AI skapar förutsättningar för innovation och effektivitet växer nya typer av hot och sårbarheter fram. Även om de fullständiga konsekvenserna ännu inte kan överblickas står det klart att AI kommer att få avgörande ekonomisk, geopolitisk och säkerhetspolitisk betydelse. Sverige ska fullt ut tillvarata teknikens möjligheter för att stärka skyddet av samhällsviktiga funktioner och förebygga hot. AI ska användas för att värna Sveriges inre och yttre säkerhet och handlingsfrihet i en alltmer komplex global miljö. Samarbetet mellan EU och Nato är av stor vikt för att öka interoperabiliteten inom säkerhets- och försvarsfrågor.

AI utgör en strategisk resurs för Sveriges totalförsvar. Autonoma system, AI-driven underrättelsebearbetning och avancerad sensoranalys spelar en allt viktigare roll på det framtida slagfältet. AI kan stödja uppgiften att värna Sveriges territoriella integritet genom bevakningen av ett utsträckt och glesbefolkat territorium, samt förbättra förmågan att se mönster vid analyseringen av stora mängder data för att upprätthålla en korrekt lägesbild.

Regeringen verkar för ökad samverkan mellan civil och militär AI-forskning samt för att totalförsvarsmyndigheterna deltar i strategiska innovationsprogram inom AI. Regeringen ska verka för att privata satsningar inom AI-forskning, framför allt inom säkerhets- och försvarsområdet, ges goda förutsättningar.

Utifrån ett nationellt säkerhetsperspektiv är det centralt att minska den digitala sårbarheten, samtidigt som fortsatt tillgång till verktyg och plattformar från utländska leverantörer behöver säkerställas. För att uppnå detta krävs ömsesidigt erkända regel- och ramverk för tekniksäkerhet och exportkontroll. Ett utvecklat och nära samarbete mellan svenska myndigheter är nödvändigt för att säkra Sveriges samlade säkerhetsintressen.

Regeringen ser allvarligt på utmaningar med AI-genererad desinformation, såväl på individnivå som på samhällsnivå. Det kan handla om desinformation som syftar till att försvaga landets motståndskraft och

befolkningens försvarsvilja, eller på ett otillbörligt sätt påverka människors uppfattningar, beteenden och beslutsfattande. God medie- och informationskunnighet i befolkningen förebygger omedveten spridning av desinformation och ökar motståndskraften vid försök till polarisering och illvillig påverkan. Inre säkerhet och trygghet är grundläggande för välfärd och tillväxt.

Brottsbekämpande myndigheter möter alltmer komplexa utmaningar som förstärks när AI används som brottsverktyg. Det kan handla om att AI används för organiserad brottslighet, cyberattacker och avancerad ekonomisk brottslighet, eller att AI används för utövande av våld i nära relationer, för att framställa olagligt material som exempelvis skildrar sexuella övergrepp eller för rekrytering av barn till gängkriminalitet. För att kunna agera effektivt och rättssäkert behöver de brottsbekämpande myndigheterna kunna förstå och använda AI.

En offentlig sektor i framkant

Regeringens ambition är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda AI för att öka kostnadseffektiviteten samt höja kvaliteten och servicen i den offentliga förvaltningen.

Tidigare beräkningar har visat att den offentliga sektorn har potential att spara in mångmiljardbelopp årligen genom att öka användningen av AI. Uppgifter som i dag är tidsödande skulle kunna underlättas av AI, vilket skulle frigöra tid för exempelvis vårdpersonal, socialsekreterare och lärare att fokusera på människonära möten. En ökad AI-användning inom hälso- och sjukvården kan exempelvis innebära att mer tid frigörs till patientmöten, att kvaliteten och träffsäkerheten i besluten ökar samt att produktions- och kapacitetsplaneringen förbättras. AI kan därmed bidra till att förbättra vården och även rädda liv.

En av de största utmaningarna för välfärden är den långsiktiga demografiska utvecklingen, med en växande andel äldre människor, samtidigt som andelen i arbetsför ålder sjunker. Den offentliga förvaltningen förväntas också leverera snabba resultat, god service och hög tillgänglighet. För att svara upp mot dessa utmaningar utan ökade kostnader måste effektiviteten i den offentliga förvaltningen öka. Genom att använda AI kan den offentliga förvaltningen effektiviseras och handläggningstider kortas. Det kan också främja tillgänglighet och god kvalitet i tjänster och beslut.

Hanteringen av olika ärenden kan snabbas på med stöd av AI, t.ex. genom mer automatiserade tillståndsprocesser. Kortare handläggningstider är till nytta för såväl privatpersoner som företag, och kan öka Sveriges konkurrenskraft och attraktivitet. Därtill kan användningen av AI bidra till att minska felaktiga utbetalningar och brottslig användning av transfereringssystemen.

Ökad AI-användning medför samtidigt nya utmaningar när det gäller likabehandling, transparens och dataskydd. Det höga förtroendet för den offentliga förvaltningen ska upprätthållas genom att data hanteras säkert och korrekt, samt genom att etiska principer och den stat-

liga värdegrunden beaktas vid myndighetsutövning med stöd av AI. Beslutsstöd ska utformas så att transparens, likabehandling och spårbarhet säkerställs, och så att enskilda kan förstå, granska och överklaga beslut.

För att den offentliga sektorn, med myndigheter, regioner och kommuner med olika förutsättningar, ska kunna använda AI för att öka sin effektivitet och säkra välfärden behöver ett antal centrala förutsättningar vara uppfyllda. Det handlar om att skapa goda möjligheter att dela data ansvarsfullt och säkert mellan olika aktörer, men också att regelverket behöver vara tydligt. Det är viktigt att det finns tydliga och förutsägbara ramar för hur AI får användas och utvecklas, inte minst för att minska den rättsliga osäkerheten. Vägledningar och annat stöd behövs. AI-kompetens behöver finnas såväl på ledningsnivå som brett inom den offentliga förvaltningen.

Ökad användning av AI kräver högre beräkningskapacitet, säker lagring och bearbetning av data i en säker infrastruktur. Offentliga aktörer har höga krav på säker hantering av personuppgifter samt på informations- och cybersäkerhet. Molntjänster har kommit att få stor betydelse för utvecklingen och användningen av AI. Det är därför viktigt att den offentliga förvaltningen har tillgång till och förutsättningar att använda moderna, effektiva och säkra molntjänster eller andra tjänster som uppfyller rättsliga och säkerhetsmässiga krav. Det behöver bl.a. avgöras i vilken utsträckning tjänsterna innebär överföring av personuppgifter till länder utanför EU och säkerställas att sådan överföring sker i enlighet med de krav som följer av EU:s dataskyddsförordning (2016/679). Myndigheterna ska ha rådighet över landets mest verksamhetskritiska funktioner och skyddsvärda datamängder. I dag finns ett stort antal tekniska infrastrukturer och system som inte kan kommunicera med varandra, vilket försvårar för offentliga aktörer att dela AI-lösningar och kompetens med varandra, eller att få till stånd gemensamma tjänster i den omfattning och hastighet som krävs. Den tekniska infrastrukturen ska möjliggöra en högre AI-mognad, innovation, ökad kompetens och bättre tillgång till data. Regelverket ska också möjliggöra gemensam utveckling och användning av AI.

För att möta gemensamma utmaningar och dela resurser, kunskap och kompetens etableras grunden till en AI verkstad för offentlig förvaltning under 2026 (Fi2026/00018). Målet är att den ska vara fullt utbyggd 2030. Verkstaden ska erbjuda en gemensam, säker och robust AI-infrastruktur, och kan fungera som ett nationellt kompetenscentrum för stöd och vägledning inom bl.a. upphandling, samt andra rättsliga och etiska frågor. Den offentliga förvaltningen har genom sin beställarkompetens en viktig roll i innovationssamarbetet, och privata företag bidrar till att lösa offentliga aktörers utmaningar. Genom verkstaden ska den offentliga förvaltningen kunna utveckla, testa och dela AI-lösningar på ett säkert och samordnat sätt. Verkstaden ska bidra till att öka användningen av AI, förbättra effektiviteten, tillgängligheten och kvaliteten i den offentliga servicen, samt säkerställa en enhetlig och hög nivå av informations- och cybersäkerhet.

Hållbar utveckling

AI ska bidra till ett tryggt och hållbart samhälle, och utvecklas ansvarsfullt med respekt för mänskliga rättigheter, behovet av transparens och inkludering samt etik-, jämställdhets- och miljöhänsyn. AI-utveckling och användning kräver kvalificerad arbetskraft och ett sammanhållet utbildningssystem som främjar livslångt lärande för individer och organisationer.

Foto: Shutterstock/TT

■ Människan i centrum

AI ska utvecklas och användas för att stärka och skydda demokratiska värden, rättssäkerhet och personlig integritet. Enskildas fri- och rättigheter är ett överordnat intresse. EU:s förordning om artificiell intelligens, som trädde i kraft den 1 augusti 2024, syftar till att fastställa en enhetlig rättslig ram för bl.a. utveckling och användning av AI-system inom EU. Förordningen ska samtidigt främja användningen av människocentrerad och tillförlitlig AI samt säkerställa en hög skyddsnivå för hälsa, säkerhet och grundläggande rättigheter.

Transparens och ansvarsutkrävande är grundläggande vid utveckling och användning av AI, särskilt vid myndighetsutövning, inom välfärden och annan liknande verksamhet som har betydelse för enskildas rättigheter, skyldigheter, förmåner och andra intressen. Den som använder AI ansvarar för både avsiktliga och oavsiktliga konsekvenser av användningen.

Den offentliga sektorn behöver kunna hantera granskning och omprövning av AI användning. Risker kopplade till s.k. bias, dvs. snedvridning, partiskhet, diskriminering samt vilseledande information och kränkningar av mänskliga rättigheter ska aktivt hanteras. Jämställdhet ska prägla myndigheternas arbete med AI. FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kulturs (UNESCO) riktlinjer för etik och AI, och Europarådets ramkonvention om AI och mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsprincipen, är vägledande för utveckling och användning av AI. Även Global Digital Compact, FN:s globala ramverk för samarbete kring digitalisering, ska vara vägledande. Jämställdhet, säkerhet och barns rättigheter ska särskilt beaktas. Lagar och andra regler som styr användningen av AI i den privata och den offentliga sektorn ska vara förutsägbara, teknikneutrala och ändamålsenliga samt möjliggöra AI-utvecklingen i Sverige.

Digital inkludering är en förutsättning för hållbar AI-användning i hela landet. Tjänster behöver vara tillgängliga, användbara och begripliga för alla, inklusive äldre och personer med funktionsnedsättning. AI-lösningar ska utformas så att de inte skapar nya hinder, utan stärker delaktighet och enskildas självständighet. Information om tekniken ska vara anpassad efter mottagarens förutsättningar. Enskildas möjligheter att bedöma informationens trovärdighet behöver stärkas. Det är viktigt med tydlig vägledning och dialog vid införandet av AI och annan teknik inom välfärden. Oro över att AI kommer att användas på olämpliga sätt, att AI ska ha en negativ påverkan på arbete eller i framtiden leda till existentiella risker behöver tas på allvar. Enskilda behöver vägledning vid användning av AI, information om befintliga regler och grundläggande förståelse om hur de själva på ett säkert sätt kan använda AI. Sådant stöd ska vara inkluderande och tillgängligt för alla. Folkbildande insatser för grupper som riskerar att hamna utanför den pågående digitala och AI-drivna samhällsomställningen är viktigt. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska även fortsättningsvis verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet. I detta arbete kan kunskap om AI ingå.

Språkmodeller byggda på material från Sverige

Användningen av de språkmodeller som de generativa AI-tjänsterna bygger på är utbredd i hela samhället och förväntas öka ytterligare. Tillgången till internationellt framtagna språkmodeller är till stor nytta. Språkmodeller som har anpassats med hjälp av material på svenska och de nationella minoritetsspråken har dock större förmåga att ta hänsyn till kulturella, samhällsliga och juridiska kontexter som är unika för Sverige, och kan därmed bevara och bidra till landets kultur och språk. Det medför också att värderingar och språkbruk i Sverige får större inflytande i det som språkmodellerna producerar, samt bidrar till att förbättra kvaliteten i tjänster, underlätta regelefterlevnad och minska risken för desinformation. Den digitala suveräniteten kan stärkas genom lokal kontroll över data.

Regeringen vill se en ökad tillgång till träningsdata genom utökad insamling och digitisering, dvs. omvandling av analog information till digital, av kulturarvsmaterial och genom ökad nationell samordning. Gällande regelverk för bl.a. upphovsrätt, sekretess och integritet måste dock respekteras. Det behövs lösningar för hantering av sådan data som inte kan eller bör delas vidare samt lämplig infrastruktur och säkra it-miljöer. Svenska avtalslicenser möjliggör rättighetsklarering av stora mängder upphovsrättsligt skyddat material, vilket kan vara aktuellt vid träning av språkmodeller.

Klimat och energi

AI kan bidra till att optimera energisystem och resursanvändning samt stödja bl.a. klimatanpassning. Samtidigt ökar användningen av AI efterfrågan på energi, kyla och infrastruktur. Den energianvändning samt miljö- och klimatpåverkan som AI innebär bör minimeras och följas upp.

Utbyggnaden av beräkningskapacitet behöver beakta tillgången till elnät och elproduktion. För att möjliggöra en effektivare utbyggnad behövs en stärkt samordning och samarbete mellan berörda aktörer om anläggningarnas placering, samt balans i producerad och förbrukad energi. Återanvändning av restvärme från datacenter ska främjas.

Arbetsmarknad och kompetensförsörjning

AI omformar arbetsinnehåll, yrken och kompetensbehov. Att utveckla kompetens, inklusive kunskap och förmåga att använda AI genom livslångt lärande och kompetensutveckling, är en strategiskt viktig fråga för framtiden. Sverige har en unik arbetsmarknadsmodell som möjliggör snabba och gemensamma lösningar för omställning. Arbetsmarknadens parter utvecklar lösningar nära verksamheten, medan staten bidrar med stödjande och kompletterande ramar. Det är viktigt

med tidiga trendanalyser samt riktade omställnings- och utbildningsinsatser som stärker både bredd och spetskompetens. En väl fungerande kompetensförsörjning i både den privata och den offentliga sektorn är en förutsättning för såväl tillväxt och utveckling i hela landet som ett inkluderande samhälle. Det finns ett stort behov av dialog, öppenhet och transparens kring AI och annan ny teknik. Dialog med arbetsmarknadens parter, både i den privata och den offentliga sektorn, skapar goda förutsättningar för att ta tillvara möjligheter och identifiera de utmaningar som AI medför i arbetslivet och på arbetsmarknaden.

Alla ska kunna vara digitalt inkluderade, vilket innebär att alla ska ha möjlighet att skaffa sig de grundläggande digitala färdigheter som krävs för att kunna använda digitala tjänster och verktyg, inklusive AI, i vardagen. Digitala lösningar ska vara tillgängliga och utformade enligt principen om universell utformning. Arbetsgivare behöver stärka AI-kompetensen bland sina medarbetare.

Skolväsendet och högre utbildning ska rusta individer för ett arbets- och samhällsliv där digitalisering och AI ingår. Modellen för yrkeshögskolan kan lyftas fram som ett gott exempel på när utbildning utformas tillsammans med arbetsgivare och branscher för att snabbt kunna möta arbetsmarknadens förändrade kompetensbehov. Även universitet och högskolor erbjuder kortare kurser kopplade till AI för att möta det behov av fortbildning som finns inom flera branscher.

AI-utvecklingen är central för att öka den svenska konkurrenskraften och skapa en effektivare offentlig förvaltning. För att stärka Sveriges ledande ställning inom AI i högre utbildning och forskning krävs både fördjupad kunskap om och en ökad integrering av AI i utbildningarna. Kompetensbasen inom AI behöver växa och fler kvinnor behöver vara en del av den.

I skolans uppdrag ingår att eleverna i högstadiet och gymnasieskolan ska utveckla förståelse för hur digitalisering och AI påverkar individen och samhällets utveckling. Skolan ska bidra till elevernas förmåga att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik. Regeringen anser att det är fortsatt viktigt att eleverna utvecklar digital kompetens som inkluderar en god medie- och informationskunnighet och kunskap om hur man på ett säkert sätt hanterar den digitala miljön. AI är en del av den digitala tekniken och kompetensen.

Skolan ska vidare ge elever i de högre årskurserna kunskaper och förståelse för både risker och möjligheter med AI. Eleverna ska kunna kritiskt granska det AI genererar och göra etiska överväganden vid användningen av AI. I de lägre årskurserna ska dock utgångspunkten vara analoga aktiviteter i analoga miljöer. Digitala lärverktyg ska användas på vetenskaplig grund, utifrån barns och elevers kognitiva utveckling och lärande. Oavsett utbildningsform behöver lärare få kompetensutveckling och stöd inom digitalisering, bl.a. om möjligheter och utmaningar med AI.

Foto: Shutterstock/TT

AI för konkurrenskraft och innovation

AI ska bidra till stärkt innovationsförmåga och konkurrenskraft. Sverige ska vara attraktivt för investeringar och internationella samarbeten. Forskning och dess infrastruktur bidrar till nya innovationer, och till att Sverige fortsätter vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer samt en ledande kunskapsnation. Avancerade tillämpningar utvecklas av teknikintensiva företag som också driver kunskapsfronten på AI-området framåt. I näringslivet får tillämpningarna vidare spridning. Detta stärker företagens och Sveriges samlade konkurrenskraft. Regeringen kommer fortsätta att agera till stöd för det svenska AI-ekosystemet och bidra till dess internationalisering, tillgång till marknader, teknik, insatsvaror och kompetens.

■ AI-ekosystemet

Regeringens ambition är att Norden ska vara en globalt ledande region inom AI. Sverige ska ha ett konkurrenskraftigt ekosystem för AI-utveckling som stärker den privata och den offentliga sektorn, och som tillvaratar efterfrågan inom olika delar av värdekedjan för AI. Ett teknikintensivt näringsliv som utvecklar och tillämpar AI och relaterade nyckeltekniker är viktiga för en starkt konkurrenskraft.

AI-utvecklingen skapar såväl efterfrågan som beroenden i flera led av värdekedjan. Detta gäller exempelvis sällsynta jordartsmetaller, halvledare, konnektivitet, datacenter, beräkningskraft, mjukvara och verifiering av AI-modeller. Sverige bör eftersträva att stärka sin roll och öka förädlingsgraden inom värdekedjan för AI. Strategin syftar till att skapa goda förutsättningar för aktörer att utveckla, kommersialisera och skala upp verksamhet, samt till att stimulera entreprenörskap och minska Sveriges sårbarheter och beroenden.

■ Näringsliv och entreprenörskap

Regeringens ambition är att goda förutsättningar för AI-lösningar ska bidra till att Sverige har världsledande entreprenörer och konkurrenskraftiga företag. Sveriges innovationssystem kännetecknas av nära samverkan mellan näringsliv, akademi och offentliga aktörer, snabbväxande och innovativa startups samt globalt konkurrenskraftiga företag som investerar i AI och relaterade tekniker, som exempelvis 5G. Därtill präglas Sverige av en hög digital mognad och omställningsförmåga samt en robust digital infrastruktur. Detta skapar goda förutsättningar för teknologisk utveckling, stärker det svenska innovationssystemet och gör Sverige till en återkommande toppnation inom innovation. Sverige har med sin digitaliserade och avancerade industri även möjlighet att bli ledande i utvecklingen av tillämpad AI. Etablerade och nya forsknings- och innovationsprogram bör stödja denna utveckling. EU-insatser inom ramen för regional utveckling kan möjliggöra strategiskt deltagande i dessa program.

Näringslivet leder AI-utvecklingen och regeringen prioriterar bl.a. samverkansforskning för digital teknik och avancerad digitalisering. Att underlätta för företag, nyetableringar, företagsexpansioner och infrastruktursatsningar, samt säkerställa ett effektivt myndighetsarbete och en väl fungerande kapitalmarknad, är grundläggande för Sveriges tillväxt, produktivitet och konkurrenskraft. Regeringen prioriterar även fortsättningsvis ett bättre företagsklimat genom bl.a. snabbare tillståndsprocesser, förstärkning av innovationssatsningar, investeringar i forskning och utveckling, ökad rättslig förutsägbarhet och regelförenklingar.

■ Digital infrastruktur och beräkningskapacitet

Sverige ska vara ledande i Europa på klimateffektiv och konkurrenskraftig beräkningskapacitet för den privata och den offentliga sektorn. Sverige har med god tillgång till energi och konnektivitet förutsättningar att tillhandahålla konkurrenskraftig beräkningskapacitet. Den digitala infrastrukturen ska vara motståndskraftig, säker och betrodde i hela landet. Detta gäller infrastruktur för konnektivitet men också infrastruktur i form av hård- och mjukvara, för exempelvis produktion av digitala tjänster, molntjänster och datacenter. Transparens, säkerhet och nationell rådighet ska vara vägledande och den offentliga sektorn ska kunna använda en gemensam beräkningskraft anpassad för AI i säkra miljöer. Inrättandet av AI-verkstan för den offentliga sektorn är ett viktigt led i arbetet med att åstadkomma detta.

Sverige ska ta tillvara nyttan av investeringar i AI-infrastruktur som möjliggör utveckling och användning av AI. Tillgängliggörande av tillförlitliga data och tillgång till kvalificerade beräkningsresurser för forskare och företag i Sverige skapar förutsättningar för modellträning och snabbare utveckling av AI-tillämpningar, samt stärker Sveriges globala konkurrenskraft. För att stärka den nationella datahanteringen behöver också delningen och användningen av forskningsdata optimeras. För att effektivisera de satsningar som görs är det även viktigt med nationell samordning av digital forskningsinfrastruktur.

På sikt kan kommersialiseringen av kvanttekniker komma att spela en viktig roll för utvecklingen inom flera AI-områden. För att omhänderta kvantteknikens möjligheter behövs stark grundforskning och tillämpad forskning som tillsammans kan bana väg för tekniksprång inom olika tillämpningar som AI förväntas ge upphov till.

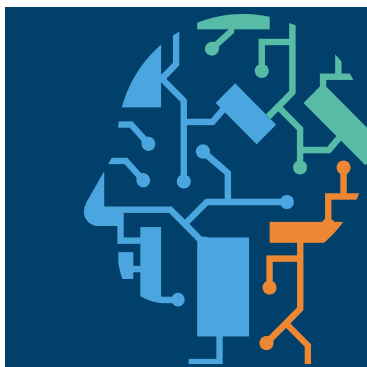
Aktivt samarbete inom EU och Nato är centralt för att komplettera Sveriges nationella beräkningskapacitet och förmågor när det gäller AI och data. EU initiativ som det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem, ramprogrammet för forskning och innovation, programmet för ett digitalt Europa och Fonden för ett sammanlänkat Europa (FSE Digital) ger svenska privata och offentliga aktörer tillgång till superdatorer, finansiering och utveckling av infrastruktur för säkra tjänster inom data och AI. Global konnektivitet med infrastruktur som möjliggör säker uppkoppling gentemot omvärlden, snabbare dataöverföring och låg latens är också en viktig förutsättning för utveckling av bl.a. nya datacenter och AI-gigafabriker. Mimer i Linköping utvecklas som en av EU:s AI-fabriker som ska ge forskare och företag tillgång till beräkningskapacitet och testmiljöer. Regeringen välkomnar även planerna på EU gemensamma AI-gigafabriker och ser gärna att en av dessa hamnar i Sverige, under förutsättning att krav kopplade till bl.a. finansiering och energianvändning kan tillgodoses. Om en europeisk konkurrenskraftsfond inrättas i enlighet med det förslag som Europeiska kommissionen har lagt fram kommer regeringen verka för att de möjligheter till gemensamma investeringar som fonden innebär tas tillvara.

Forskning och spetskompetens

Åtgärderna i regeringens forsknings- och innovationsproposition stärker excellent forskning, nationell forskningsinfrastruktur och användningen av banbrytande tekniker som AI. Så kallade excellenskluster för AI ska etableras, vilket innebär att svenska lärosäten med forskning av högsta vetenskapliga kvalitet kommer att kunna samarbeta för att även fortsatt vara internationellt ledande inom AI-området. Excellensklustren ska vara världsledande miljöer för AI-innovation, där företag och universitet och högskolor utvecklar banbrytande och konkurrenskraftiga lösningar. Användning av AI inom många olika forskningsområden, som exempelvis hälsa, klimat, digitalisering, brottsbekämpning och energi, kan skapa ny kunskap och nya innovationer.

Konkurrensen om AI-kompetens är global. Regeringen vill stärka tillgången till kompetens och kvalificerad arbetskraft samt attrahera internationella talanger, för att Sverige även fortsättningsvis ska vara en ledande kunskaps- och tekniknation. Inom ramen för etableringen av excellensklustren kommer nationella forskarskolor för doktorander inom AI att inrättas. Samordning av arbetet med att främja och dra nytta av AI kommer också vara viktigt för att Sverige ska kunna bedriva världsledande forskning. AI-kompetenser inom högre utbildning och i forskarutbildning är en förutsättning för detta och ska utvecklas.

Rymdteknik som använder sig av AI är ett strategiskt svenskt styrkeområde. EU:s enda fastlandsbaserade rymdbas, Esrange, är en strategisk resurs som ska värnas och utvecklas. AI-driven analys av data som kan genomföras direkt på satellit i stället för att skickas till jorden ger snabbare beslutsunderlag för övervakning, underrättelser och krishantering. Till exempel kan AI bl.a. genom snabb analys av rymdgenererade bilder och stora datamängder ge betydande samhällsnytta inom områden som klimatåtgärder, transportsystem och hållbar naturresursanvändning.

Genomförande och uppföljning

Strategin genomförs genom myndighetsuppdrag, författningsändringar, samverkansforum och särskilda budgetsatsningar. En handlingsplan som konkretiserar strategin med åtgärder, tidsramar och ansvariga aktörer finns som en bilaga till strategin. Strategin ersätter den nationella inriktning för AI som beslutades 2018 (N2018/03008).

I det fortsatta arbetet ska särskild hänsyn tas till Europeiska kommissionens strategi om tillämpning av AI, som syftar till att öka användningen av AI för en förbättrad konkurrenskraft hos europeisk industri. Ett strategiskt deltagande i det internationella arbetet med AI är av stor vikt för genomförandet av regeringens strategi, och prioriteringar på såväl lokal och regional som nationell nivå ska beaktas i arbetet.

Myndigheten för digital förvaltning och Post- och telestyrelsen har fått i uppdrag att stödja genomförandet av strategin (Fi2026/00398). Uppföljning av AI-strategin ska ske årligen i anslutning till uppföljningen av digitaliseringsstrategin.

AI-strategin ska även ingå i det uppföljningsarbete som OECD genomför inom ramen för digitaliseringsstrategin.

Regeringskansliet

Växel: 08-405 10 00

www.regeringen.se